

Beroepsregistraties en vervolgoopleidingen

Indien je de bacheloropleiding met studiep pad Orthopedagogiek of het pre-masterprogramma Orthopedagogiek én het masterprogramma Orthopedagogiek hebt gevolgd, ben je orthopedagoog. Je voldoet hiermee aan de NVO-eisen voor basis-orthopedagoog en aan de toelatingseisen voor de postacademische opleiding tot GZ-psycholoog.

Echter, in de meeste vacatures voor orthopedagogen wordt gevraagd om postacademische registraties. Aangezien hulpverleners grote verantwoordelijkheden dragen naar hun cliënten, worden door de overheid eisen gesteld aan de deskundigheid van de beroepsbeoefenaren. Hiertoe is per 1 oktober 1998 een register opengesteld in het kader van de wet op Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (de Wet BIG). Deze registratie is uitsluitend bedoeld voor orthopedagogen werkzaam in de gezondheidszorg. Daarnaast bestaat al langere tijd het registratiesysteem van de beroepsvereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO) waarmee de kwaliteit van de beroepsuitoefening wordt bewaakt.

Het BIG-Register

In het BIG-register staan degenen die de titel gezondheidszorg (GZ)-psycholoog voeren geregistreerd. Het register staat open voor pedagogen en psychologen die na hun masteropleiding de postacademische opleiding hiertoe hebben gevolgd. Het BIG-register heeft alleen betrekking op het werkveld van de individuele (geestelijke) gezondheidszorg. De Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) heeft haar eigen registratiesysteem, in verband met de kwaliteitsbewaking in andere beroepsvelden en om afgestudeerden die niet in de BIG-opleiding terecht kunnen de gelegenheid te geven zich verder te bekwamen.

NVO-registraties

Het grootste deel van afgestudeerde pedagogen is orthopedagoog. Orthopedagogen houden zich met name bezig met kinderen en andere betrokkenen in problematische opvoedingssituaties. Deze problemen kunnen zich zowel op school, de instelling als in de gezinssituatie voordoen. Het gaat om kinderen in alle leeftijden (ook volwassen met een verstandelijke beperking). Orthopedagogen doen vaak diagnostisch onderzoek om te achterhalen met welke problemen kinderen en hun opvoeders/professionele begeleiders te maken hebben en hoe het kind en diens omgeving daar het beste mee om kunnen gaan. Orthopedagogen kunnen zelf kinderen, ouders en groepsleiding behandelen cq. begeleiden om met de problemen om te gaan of deze te verhelpen. Vaak gebeurt dat ook door andere professionals, zoals leerkrachten, remedial teachers, logopedisten, maatschappelijk werkers, psychotherapeuten en fysiotherapeuten. De orthopedagoog stelt dan (mede) een behandelingsplan op. Orthopedagogen begeleiden en adviseren opvoeders. Dat kunnen ouders zijn, maar ook professionals in het onderwijs, de jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de gehandicaptenzorg of kinderrevalidatie. Kenmerkend voor de werkwijze van orthopedagogen is dat ze niet alleen naar het kind zelf kijken. Ze betrekken daarbij ook de relatie die het kind heeft met de directe omgeving en de wijze waarop het kind zich in die omgeving manifesteert. Deze omgeving kan bestaan uit, bijvoorbeeld, ouders/opvoeders, broers en zussen, familieleden, vriendjes en vriendinnetjes en onderwijsgeevenden.

De **NVO** (Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen) verzorgt de volgende registraties voor orthopedagogen:

- NVO basis-orthopedagoog
- NVO basisaantekening diagnostiek
- NVO orthopedagoog-generalist
- NVO orthopedagoog-specialist (in ontwikkeling)

Alle NVO-registraties zijn gebonden aan lidmaatschap van de NVO en vereisen een diploma Master of Science in de Pedagogische wetenschappen (of eventueel psychologie of onderwijskunde).

NVO basis-orthopedagoog

Voor deze registratie is het diploma Master of Science (MSc) in de Pedagogische wetenschappen voldoende (zie eisen in onderstaande tabel). Studenten die aan de Universiteit Utrecht de bacheloropleiding Pedagogische wetenschappen met studiep ad Orthopedagogiek of het pre-masterprogramma Orthopedagogiek én vervolgens het masterprogramma Orthopedagogiek hebben gevolgd voldoen aan de eisen. Je krijgt bij je diploma een officiële verklaring dat je voldaan hebt aan de eisen van de registratie voor basis-orthopedagoog. In principe kan de basisregistratie dus meteen na afstuderen worden aangevraagd.

	Theorie	Praktijk	Reflectie
Basisvakken 26 ECTS waarvan tenminste 8 voor algemene orthopedagogiek	Algemene orthopedagogiek Persoonlijkeidslcer Ontwikkelingspsychologie (Ontwikkelings-) psychopathologie Neuropsychologie		
Hulpverlening 30 ECTS	Diagnostische processen en modellen Behandelingsmodellen en strategieën Organisatie van de gezondheidszorg, gehandicaptenzorg/kinder- revalidatie, jeugdhulpverlening en (speciaal) onderwijs Juridische en ethische aspecten van de jeugdhulpverlening	Vaardigheden t.b.v. hulpverlening waaronder: • gespreksvoering • observatie • testafname • rapportage • communicatie • behandeling en begeleiding • stage; diagnostiek, indicatiestelling, behandeling en begeleiding	Actieve participatie tijdens de stagebegeleiding
Onderzoek 28 ECTS	Methodologie en statistiek	Masterthesis	Actieve participatie tijdens begeleidingsgespr ekken (masterthesis en/of onderzoek)

NVO Basisaantekening diagnostiek

Voor het behalen van de Basisaantekening diagnostiek dient de student aantoonbaar te beschikken over praktische (ortho)pedagogische ervaring op het taakgebied diagnostiek. Deze ervaring omvat drie casussen die zijn gedaan onder supervisie van, en beoordeeld en goedgekeurd door, een erkend supervisor. Deze casussen kunnen worden gedaan als de student een klinische diagnostische stage doet in het masterjaar. De stagedocent vanuit de masteropleiding Pedagogische wetenschappen wordt in deze als 'erkend supervisor' aangemerkt. De aantekening wordt aan het einde van de stageperiode door de stagedocent, mits de casuïstiek van voldoende niveau is, afgegeven en wordt effectief wanneer de student na het behalen van het masterdiploma lid wordt van de NVO en zich laat (of heeft laten) registreren als basisorthopedagoog. Het voldoen aan de stage-eisen van het masterprogramma *Orthopedagogiek* betekent dus niet automatisch ook het voldoen aan de eisen voor deze basisaantekening.

NVO orthopedagoog-generalist

Een NVO orthopedagoog-generalist is in staat zelfstandig het beroep uit te oefenen, werkzaam op basis van een eigen professionele verantwoordelijkheid op het gebied van de opvoedings-, leer- en ontwikkelingsprocessen. Hierbij kan de orthopedagoog zich zowel op het kind, de jeugdige, of andere cliënten met wie een pedagogische relatie wordt onderhouden richten, als ook op andere betrokkenen in het opvoedingsproces en de context waarin opvoeden plaats vindt. Toegangseis voor het registratietraject tot NVO orthopedagoog-generalist is de registratie NVO basis-orthopedagoog. Kandidaten die een registratieaanvraag willen indienen, dienen te voldoen aan de volgende eisen:

Postdoctoraal onderwijs	480 uur
Literatuurstudie en praktijkopdrachten	240 uur
Werkervaring	2790 uur
Supervisie	90 uur

De NVO beoordeelt de registratieaanvragen, verzorgt de administratieve afhandeling en de opleiding van supervisors. Kandidaten die registraties willen behalen, dienen zelf hun postdoctorale onderwijs, werkervaring en supervisie te regelen. Supervisorenlijsten zijn bij de NVO verkrijgbaar. Om een werkervaringsplaats te verkrijgen kun je solliciteren op een vacature hiervoor of een open sollicitatie sturen.

Belang van registraties

Huisartsen, remedial teachers of andere professionals die cliënten doorverwijzen naar een orthopedagoog, doen dit vrijwel uitsluitend naar geregistreerde orthopedagogen. Sommige ziektekostenverzekeraars vergoeden onder bepaalde voorwaarden de kosten van diagnostiek en/of behandeling door orthopedagogen. Behandelingen door orthopedagogen zonder registraties worden niet vergoed.

Het bovenstaande maakt duidelijk dat hoewel het niet onmogelijk is, het lastig is als orthopedagoog aan het werk te gaan zonder registraties. Sommige instellingen nemen orthopedagogen zonder registraties aan, mits ze de bereidheid hebben registraties te behalen. De kosten van de registratie worden vaak geheel of gedeeltelijk door de werkgever vergoed. Het is gebruikelijk dat orthopedagogen zonder registraties de benodigde werkervaring om registraties te behalen onbetaald verrichten. De instelling waarvoor zij werken, regelt dan werkbegeleiding en supervisie. Voor nadere informatie over deze registraties en de opleidingsmogelijkheden kan men zich wenden tot het *NVO-Bureau*, Korte Elisabethstraat 11, 3511 JG Utrecht, Tel. 030-2322407, de website www.nvo.nl of secretariaat@nvo.nl.

Opleiding tot GZ-psycholoog

Om in aanmerking te komen voor deze opleiding moeten in de bachelor- en masteropleiding in ieder geval de onderstaande opleidingsonderdelen aan bod zijn geweest.

	Aantal uren
Klinische psychologie of orthopedagogiek	160
Persoonlijksleer	160
Ontwikkelingspsychologie	160
Psychopathologie	240
Neuropsychologie	160
Diagnostische modellen en processen	320
Behandelingsmodellen en –strategieën	320
Organisatie van de gezondheidszorg, gehandicaptenzorg/kinderrevalidatie en jeugdhulpverlening	20
Juridische aspecten van de hulpverlening	20
Gespreksvoering, observatie en rapportage	320
Het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek	640
Stage van ten minste 520 uren, bestaande uit diagnostiek, indicatiestelling en behandeling, waarin voldoende directe cliëntcontacten voorkomen.	520

De postacademische opleiding tot GZ-psycholoog wordt verzorgd door de Regionale Instituten voor Nascholing en Opleiding in de gezondheidszorg (RINO's) in samenwerking met de universiteiten. Inlichtingen over de selectieprocedure en sollicitatieformulieren zijn verkrijgbaar bij het RINO Utrecht, tel: 030-2308400 (zie www.rinogroep.nl). De nadruk ligt op het opdoen van praktijkervaring op een daartoe aangewezen opleidingsplaats. Het aantal opleidingsplaatsen is gering; toelating geschiedt via een sollicitatieprocedure.

Werkervaringsplaatsen

Veel mensen komen aan een werkervaringsplaats via een stageadres of docenten van de opleiding. Zowel voor het zoeken naar een werkervaringsplaats als een 'echte' baan, geldt dat het een goede strategie is om uw netwerk te raadplegen. Hoe moeilijk of makkelijk het is om een werkervaringsplaats of baan te vinden is natuurlijk afhankelijk van ontwikkelingen in de markt. Als de vraag groter is dan het aanbod, worden de gestelde eisen verlaagd. De ervaring leert echter dat het moeilijk blijft een baan als orthopedagoog te vinden zonder registraties en werkervaring.